

Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Hírlevele

XXVI. évfolyam 2021/1. szám Böjt–Húsvét

„»Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta érte...« Ez nem mást jelent, mint hogy akkor jutunk el Isten helyes ismeretére, ha nem hatalma és bölcsessége felől közelítjük meg – hiszen ez rettenetes –, hanem jósága és szeretete felől. Ekkor szilárdul meg a hit és bizalom, ekkor születünk újjá Istenben.”

Luther Márton: Magnificat

Nagyheti meditáció

Virágvasárnap

Virágunk még csak volna. De van-e vasárnapunk? In-
tegető tömeg is van. Pálmaágot lengetnek, virágot
szórnak az útra. Mert szeretnek ünnepelni, szívesen
állnak a győztes oldalára. Szamárból éppen elég akad
– de közeledik-e Jézus városunkba ezen a virágvasár-
napon? Itt van-e Ő, a valóban szelíd és alázatos? Aki
nem hódítani akar, hanem egyszerűen csak szeretni.
Aki nem leigáz, hanem szabadságot ad.

A passió töviskoszorúja előtt tartsuk kezünkben,
és őrizzük szívünkben ezeket a virágokat. József At-
tilával együtt könyörögjünk azért, hogy a kisgyermek-
ek „*liliomlábaikkal / Ártatlanul mehessenek át / Az
előttük álló vértengeren*” (Tanítások).

Nagycsütörtök

Jézus búcsúvacsorája a zsidó húsvéti vacsora szertar-
tásával esett egybe. A pászkavacsorán, illetve a hús-
véti istentiszteleteken a rabbik szokásos prédikációja
arról szólt, hogy húsvétkor megfordul a világ rendje.
Isten szolgálja lett az embernek.

Jézus búcsúvacsoráján ugyanez történik. Isten
szolgálja lesz az embernek. Jézus megmossa a tanítvá-
nyai lábát. Weöres Sándor írta: „*Valaha én is úr akar-
tam lenni; / ó bár jó szolga lehetnék! / De jaj, szolga
csak egy van: az Isten, / s uraktól nyüzsg a végte-
lenség.*” (Rongyszőnyeg). Milyen más az Isten, mint
ahogyan elgondoltuk! Mossa a gyarló ember lábát, éle-
tét adja értünk. Bár megtanulnánk jó szolgálkává lenni!

Azután pedig önmagát adja ételül: „*Vegyétek, ez
az én testem. Aki engem eszik, általam él.*” Igében és
kenyérben adta önmagát. Mert nem tudott mindent
szavakban átadni. Az eucharisztia, az úrvacsora asz-
talanál ígét is hallunk, abban is önmagát adja. Ám
egészen nem tudta magát a szavakba befoglalni.
Mindent oda akart adni, egész önmagát.

Nagypéntek

Az evangéliumok megrendítő tudósításokban számol-
nak be Jézus haláltusájáról. Ezen a napon beteljesed-
ett Ézsaiás próféciaja az Úr szenvedő szolgájáról.
Nemcsak Jézus gyöttrődött úgy, ahogyan azt az év-
századokkal korábbi próféciaiban olvassuk, hanem az
ember reakciója is ugyanolyan.

Ézsaiás könyvében ezt olvassuk:

„*Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak
férfia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle,
megvetett volt, nem törődtünk vele. Pedig a mi be-
tegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta*”
(Ézs 53,3-4)

Meg kell tanulnunk elengedni magunkat, leeresz-
teni a kezünket. Ha úgy tetszik, a megadás jeleként.
Adjuk magunkat át annak, aki győzedelmeskedik bü-
nön és halálon. Ha leeresztjük a kezünket, akkor azt
jelezzük Jézusnak: győztél, megadom magam.

Eleink szépen vallották ezt latinul Jézusról: *vic-
tor quia victima. Győztes, mert áldozat.* A nagypén-
teki kereszt áll hitük középpontjában. A világban ál-
talában az a szabály, hogy az erősek, sőt az erősza-
kosok győznek. Így kellett Jézusnak is a megalázta-
tást és a kínos halált elszenvednie. De Isten világában
más a szabály. Ott a gyenge, az elesett, az áldozat
lehet a győztes.

Nagyszombat

Sírba került az Embernek Fia. Vele együtt eltemették
a betlehemi pásztorok subáját és a jászol egy darab-
káját. Sírba tették a názáreti ácsműhely néhány szer-
számát, valamint azt az irattekeresztet, amelyből Jézus
a zsinagógában olvasott fel. Eltemették vele azt a sa-
rut, amelynek szíját Keresztelő János nem volt méltó
megoldani. Újra sírba került a Lázár testéről leoldott
géz, de Mária és Márta fájdalma is. Eltemették a kö-
veket, amelyek a farizeusok kezéből hullottak ki, és
sírba tették a szégyent is, amely a kör közepén álló
asszonyt borította el. Arimátiai József sírja befogadta
a halászok otthagytott hálóját és a vámszedőpultot,
amelytől Lévi Máté állt fel. Eltemették a merítő-
edényt, amellyel a samáriai asszony járt a kútra, de
sírba tették az őt ért megaláztatásokat is. Összehaj-
togatva tették a sírboltba a kendőt, amelyet Jézus az
utolsó vacsorán kötött maga elé, és vérverítékesen
azt, amellyel Veronika törölte meg az ő arcát.

A nagyszombati sír a csend ünnepe. A nagy né-
maságban egyszer csak szárnyzuhogásokat lehet hal-
lani. És a kő el lesz hengerítve.

Fabiny Tamás

Nemcsak kenyérrel él az ember

Szeretek enni. De szeretem azokat az időszakokat is, amikor önszántamból úgy döntök, hogy most egy ideig nem fogok jóllakni. Amikor az esti menü kenyér és víz. Szükségem van rá, hogy időnként a böjtölést választva még tudatosabban, még elkötelezettebben forduljak a látható világtól a láthatatlan felé, az emberek tekintetétől az Atya tekintete felé – hiszen „nemcsak kenyérrel él az ember [...]”. (Mt 4,4)

A böjtölés mindig is hozzátartozott az Istennel való élethez. Mózes a Sínai-hegyen „negyven nap és negyven éjjel időzött ott az Úrnál, közben semmit sem evett és semmit sem ivott”. (2Móz 34,28) Eszter könyvében „Eszter ezt üzenté vissza Mordokajnak: Menj, és gyűjts össze minden zsidót [...] és böjtöljétek értem! Ne egyetek és ne igyatok három napig se éjjel, se nappal! Én is ugyanúgy böjtölök szolgálóleányaimmal.” (Esz 4,15–16) Pál apostol, miután a damaszkuszi úton a Jézussal való hihetetlen találkozása során megtért, „három napig nem látott, nem evett és nem ivott”. (ApCsel 9,9) Sőt, még Jézusról is azt olvassuk, hogy megkeresztelkedése után „telve Szentlélekkel visszatért a Jordántól, és a Lélek a pusztába vitte negyven napra, és kísértette az ördög. Azokban a napokban nem evett semmit [...]”. (Lk 4,1-2)

Ha Mózesnek, Eszternek, Pál apostolnak és Jézusnak ennyire fontos volt a böjt, akkor minden bizalommal jól tesszük, ha mi is megpróbáljuk megismerni, megérteni, és elkezdjük tudatosan gyakorolni ezt a több évezredes hagyományt.

De pontosan miért és hogyan böjtöljünk? Jézusnak a hegyi beszédben elmondott tanítása útmutatást adhat nekünk ebben a kérdésben: „Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.” (Mt 6,16–18)

Több fontos következtetést is levonhatunk Megváltónk e szavaiból. Egyrészt Jézus a szakasz elején a Biblia eredeti szövegében az „ὄτιον” szót használja, amely görögül „amikor”-t jelent – tehát nem úgy fogalmaz, hogy „ha böjtöltök”, hanem „amikor böjtöltök”. Jézus a böjtölést – az imádsággal és az adakozással együtt – a lelki élet elengedhetetlen részének tekintette.

A második következtetés, amit a fenti szakaszból levonhatunk, hogy a böjtölés elsősorban Istenre és ránk tartozik, és ennek megfelelően alázattal kell gyakorolni. A böjtölés az Istenre való bizakodó ráhagyatkozás tette. Kifejezi a megtérést Istenhez, önmagunkhoz és a felebarátainkhoz. A böjtölés fő célja az alázatosság tanulása – hogy jobban megértsük, milyen hatalmas az Isten, és milyen gyengék, bűnösök és szűkölködők vagyunk mi.

Az idézett részlet harmadik tanulsága pedig egy ígéret: az alázatosan böjtölt Isten megjutalmazza. Istennek kedves a böjt és a böjtölés által olyan kegyelmi ajándékokhoz ad hozzáférést, amelyekhez más módon nem. Érdekes példa erre az az evangéliumi történet, amelyben Jézus tanítványai nem tudták kiűzni a démont a holdkóros fiúból, és mikor a tanítványok később megkérdezték tőle, mi volt ennek az oka, Ő így felelt: „Ez a fajta pedig nem távozik el, csak imádságra és böjtölésre.” (Mt 17,21)

A Szentírásban általában akkor találkozunk a böjttel, amikor valaki valamilyen különleges feladattal, nehézséggel vagy kihívással néz szembe. A cikkben korábban idézett bibliai történetek is mind ilyen helyzetekről számolnak be. Mózes másodjára járt fenn a Sínai-hegyen azért, hogy a tíz parancsolatot, a szövetség ígét felírja az új kőtáblákra – hiszen az elsőket Izrael népének bűne miatt korábban összetörte. Eszternek élete kockáztatásával kellett megmentenie a zsidó népet a perzsa király egyik vezető emberének haragjától. Pál az egész életét, gondolkodását felforgató megtérése után vakon böjtölt; Jézus pedig szintén az életének nagy fordulópontján, közvetlenül a nyilvános működésének megkezdése előtt ment ki egyedül a pusztába élelem nélkül.

A böjt, amennyiben intenzív, célzott imádság kíséri, a mi lelki életünkben is falakat dönthet le. Amikor nehéz döntés előtt állunk, kihívással nézünk szembe, vagy éppen olyasvalamiért imádkozunk, amiben ré-

óta nem tudtunk elérni áttörést, érdemes imádkozással összekötött böjtöt tartani. A különleges helyzeteket különleges módon kell kezelni.

Most, a nagyböjtre készülve gondoljuk át, mik azok az elakadások, kérdések, problémák, amelyeket Isten elé szeretnénk vinni imádságban. Az idei nagyböjt jó alkalom lehet arra, hogy az imához kapcsolódva újult erővel és elhatározással fedezzük fel újra a böjtölés áldásos cselekedetét.

Herényi Barnabás

Luther húsvéti igehirdetése

VEDD ÉS OLVASD

Peter Neuner, katolikus teológus Luther Márton reformációja (Katolikus helyzetfelmérés az ökumenikus párbeszéd szempontjából) című könyvében a lutheri Sola scriptura elvről ezt írja: „Luther szerint egyedül az Írás adhatja meg az evangélium ismeretét, amely révén (ha hiszünk) eljuthatunk üdvösségünk bizonyosságára. Ez a tétel egyrészt a rajongókkal fordul szembe, akik azt állítják, hogy közvetlenül megvilágosítja őket a Szentlélek, másrészt a hierarchikus tanúhivatallal, amely kiegészíti az Írást, és hivatali hatalmánál fogva meghatározza, hogyan kell érteni és mi tartozik hozzá. Luther szerint az Írás Isten igéjéről tesz tanúságot, saját magát tanúsítja és saját magát értelmezi. Az Íráson kívül nincs további tekintélyi tényező, amelynek kötelező érvénye lenne a hit szempontjából.”

S valóban: a disputákban és teológiai vitákban Luther előszeretettel citálja gondolatai alátámasztására az egyházatyák írásait, de az igehirdetéseiben elsődlegesen igei idézetekkel támasztja alá mondanivalóját.

Így van ez a húsvéti igehirdetéseiben is. A Luther válogatott művei 6. kötetében három húsvéti igehirdetést olvashatunk. Az első 1521. április 7-én, tehát éppen 500 éve hangzott el a húsvét utáni 1. vasárnapon. Útban a wormszi birodalmi gyűlésre megállt Erfurtban, ahol Jn 20,19–21 alapján prédikált. Szavait így kezdte: „Szent Tamás történetét most nem kívánom érinteni, hanem inkább máskorra tartogatom, helyette nézzük meg Krisztus ezen szavait: »Békesség néktek!« És »Lássátok kezemet és oldalamat!«” Az igehirdetés folytatásában így nagy hangsúlyt kap a hit által való megigazulás. Érezhető, hogy hitbeli formálódása során ez mennyire hangsúlyos téma volt. Figyeljük meg ezen mondatait: „Valaki ezt mondhatja erre: ó, drága barátom! Olyan sokat beszélsz a hitről, hogy ezen múlik az üdvösségünk. Ezért azt kérdelem tőled, hogyan juthatunk hitre? Erre azt felelem neked: Krisztus, a mi Urunk így szólt: Békesség néktek! Lássátok meg az én kezeimet... Lásd, ó ember, hogy egyedül én vagyok az, aki bűneidet elvette és megváltott téged...”

A gyűjteményes kötet még két húsvéti igehirdetést tartalmaz. Ezeket 1529. március 28-án délelőtt és délután mondta el Luther Wittenbergben. Mindkét istentiszteleten négy evangéliumi igét is felolvasott: húsvét történetét Máté, Márk, Lukács és János evangéliumából. Fő témája úgy fogalmazható meg, hogy Jézus feltámadása olyan esemény, amely a mi életünket is átjárja. „Mert az emberek nagy része úgy hallgatja Krisztus feltámadását, mint valami törökről szóló történetet, és olyan az nekik, mint egy kép a falon. Valami különbnek kell azonban ennek lennie, mint ahogy énekeljük is:

»Örvendezzünk, vigadjunk, Krisztus lett a vigaszunk.« Úgy kell a feltámadásra tekintenünk, hogy az a miénk: engem és téged érint! Nem csak azt kell néznünk, hogy hogyan történt a feltámadás, hanem fel kell ismerned, hogy érted történt...”

Itt érdemes megállni egy pillanatra, és örvendezni annak, hogy a Luther által idézett XII. századi német ének a mi énekeskönyvünkben is megtalálható! (213. ének)

Később pedig ezt mondja Luther: „Ez a mi vigasztalásunk, hogy Krisztus előjön a sírból és a halál, a bűn, az ördög nem állhat ellene. Itt az egész világ bűnei erőtlenné válnak... Ekkor látom, hogy milyen uram van, aki eltámassza az ördögöt... és azt mondja: Halál, meg kell halnod! Pokol, neked kell alászállnod! Itt a győztes.”

S aznap délutáni prédikációjában, amikor ugyanazt a négy evangéliumi történetet olvasta fel, más fókuszot talált mondanivalójának. Többek között ezt mondta: „A mi prédikációnk nem jogi, sem nem orvosi beszéd, hanem kincs [...] Ez az evangélium hirdetése, hogy Krisztust nem lehet cselekedetekkel meglelni, hanem hallanunk kell az ígét [...] Ezért kell ügyelnünk, hogy megmaradjunk az igénél! Annyira gyengék vagyunk, hogy nem tudnánk megállni [...] Egy keresztyénnek tudnia kell, hogyan hat a feltámadás a gyengékre is.”

Merítsünk erőt az ünnepen is a hirdetett és az olvasott igéből!

Húsvétkor mi is erősödjünk meg abban, hogy Jézus feltámadása nekünk, gyengéknek jelent erőt és bizalmat, és így találjuk meg a békességet!

Bence Imre

Siklós József

Jó hírt, örömmel

Halld meg a jó hírt, Fogadd örömmel:
Nincs már a sírban, Feltámadott!

Mondd el a jó hírt, Más is örüljön,
Általa éled Mind, ki halott!

Éled a holt szív, Remény is újul,
Zsendül a mélyről Búzakalász...

Zeng földön-égen Húsvéti ének!
Jézus az élet, A feltámadás!

Mit jelent számomra az úrvacsora hiánya?

Hat hét, hat vasárnap. Ennyiszor volt lehetőségem részesülni az úrvacsora szentségében, mielőtt ez is – sok más mellett – a „nem szabad” listára került. Hogyan is tudnék úgy írni valaminek a hiányáról, amit igazából még meg sem „szokhattam”?

A konfirmáción talán csak izgultam rajta. Mi van, ha túl korán indulok el az oltár felé? De az sem jó, ha túl későn lépek, jócskán lemaradva a többiektől... Hová térdeljek? És miután ezek mind elrendeződtek, és talán egy kicsit megkönnyebbültem, hogy nem hibáztam – vagy legalábbis nem látványosan –, szinte már alig fogtam fel, mi történik velem. Legfeljebb annyit éreztem, hogy az ostya feltapadt a szájpadlásomra, és hogy a bornak jellegzetesebb íze van, mint amire számítottam... Ez volt az első, kissé talán csetlő-botló élményem az úrvacsorával kapcsolatban.

Furcsa, hogy olykor csak akkor tűnik fel, mennyire szükségünk van valakire vagy valamire, amikor megérezzük a hiányát. A konfirmációm után szinte természetes volt, hogy az istentiszteletek vége felé én is az oltárhoz lépek az úrvacsorához – pedig előtte legfeljebb csak az énekeskönyvet lapozgattam ilyenkor.

Nem állítom, hogy most már teljesen értem ezt a szentséget. Egyszerűen nem tudom felfogni: Isten nem áldozatot vár tőlünk, hogy kiengeszteljük azért a sok bűnért, amit elkövettünk ellene vagy embertársaink ellen, hanem áldozatot hoz azért, hogy mi oldozva lehessünk. Az úrvacsora erre emlékeztet: Isten emberré lett értünk, hogy mi újra megtapasztaljuk, Ő megszólítható. Vállalta a szenvedést, hogy mi üdvözülhessünk. Új szövetséget kötött népével.

Most már tudom: nem az számít, mikor lépek. Hanem az, hogy elindulok. De ezt most sajnos nem lehet, és ez fáj... Egyszer jobban, máskor kevésbé érzem e szentség hiányát, de mindig szükségem van rá. Jó tudni azonban, hogy Isten ezekben az úrvacsora nélküli időkben sincs távol. Lehetnek bármilyen korlátozó intézkedések, tőle ezek sem választhatnak el!

Vajúdo világ, gyűlölködő indulatok, aggodás, kétség: ez a jelen. Ebben egyetlen bizodalmunk: Erős vár a mi Istenünk!

Az evangélium világossága vezet mindannyiunkat az élet nehéz útjain. Csak az evangélium mutatja meg nekünk a krisztusi szeretet melegét, mely életünket teljessé teszi. E nélkül létünk sivár és vigasz nélküli volna.

„Aki az Úrban bíz, nem csalatkozik.”

Az istentiszteleteken hétről-hétre figyelünk Isten aktuális szavára, és úrvacsorán részesülünk az Élet Táplálékában. A feloldozást és bűnbocsánatot úgy fogadjuk a lekipásztortól, mint Istentől magától: ezáltal Isten megbocsát. Az úrvacsora az a szentség, ami Urunknak, Jézus Krisztusnak valóságos teste és vére; a kenyér és bor nekünk keresztényeknek magától a Krisztustól rendelt étel és ital. Megtisztít

szent vére által, és bűneink terhét veszi el. Gyengék és nyomorultak vagyunk nélküle. Bolyongunk a földön, a bűneink terhét hordjuk.

Az igazság, a kegyelem lelkét, békességét és erejét adja nekünk az Úr Jézus. Amikor az úrvacsorai asztalhoz járunk, akkor Jézus hív meg és lát vendégül minket. Ezután segít nekünk jobbá lennünk. Gyarlóságainkat, vétkeinket megbocsátja. A szentségben bűnbocsánatot, életet és üdvösséget nyerünk. Mert ahol bűnbocsánat van, ott élet és üdvösség is lakozik. Az úrvacsora vételekor megtisztul a lelkem.

Ez most nagyon hiányzik. A szentségben való részvételkor egy piciny hangszálon közelítek Jézushoz, mely most kissé tétován lengedezik. Ennek elmaradását feltárom imádságban, könyörgésben Isten előtt. Bizalommal élem meg, hogy az élet ösvényén jó úton vezet. Reménykedéssel várom, hogy bocsánatot nyerhessek Nála az ő kegyelméből, melynek során ismét részesülhetek a kenyér és bor által nyújtott üdvösségben.

*Lehoczki Jánosné
nyugdíjas tanító*

Schneller Hanga

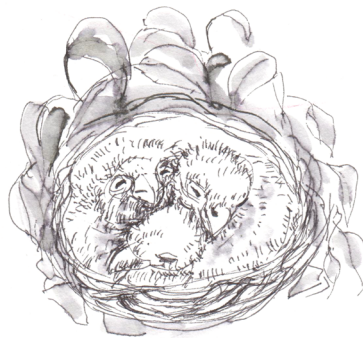

A szeretet munkája járvány idején

A gyülekezetben sokan tudják, hogy pszichiáter vagyok: a mentális betegségekkel élők ellátása és hosszú távú gondozása, továbbá hozzátartozóikkal való foglalkozás a feladatom. Mivel egyetemi klinikán dolgozom, ezen túlmenően orvostanhallgatókat is tanítunk munkatársaimmal. Az új típusú koronavírus által okozott járvány elején nem tudtuk, nekünk mi lesz a feladatunk ebben a nehéz időszakban. Az sejthető volt, hogy a járványügyi helyzet miatti korlátozások komoly lelki terhelést fognak jelenteni sok ember számára, függetlenül attól, hogy voltak-e korábban pszichiátriai problémáik. Mi erre készültünk: a munkahelyemen a pszichológus kollégák nagy lelkesedéssel szerveztek meg egy lelkisegély telefonos szolgálatot, ahová betegek és egészségügyi dolgozók egyaránt fordulhattak, ha úgy érezték, hogy nehezen bírják a munkahelyi terhelést vagy éppen a bezártságból adódó monotonitást, szorongást, és depresszióssá válnak.

Tavaly tavasszal először szembesültünk azzal a helyzettel, hogy központilag elrendelt korlátozások vannak: a gyerekek otthon tanultak, sokan otthonról dolgoztak, nem mehettünk templomba. Orvosként dolgozva is meg kellett tanulnunk ezt az új, speciális helyzetet. A pszichiátriai osztályokon is szigorú szabályok léptek életbe: nem lehetett látogatni a betegeket, ők sem hagyhatták el a klinikát. Ez mindenkinek nehéz volt, sokan nem is vállalták a kezeléseket. Nagyon sok pácienssel telekommunikációs eszközökkel tartottuk a kapcsolatot. Összességében mégsem okozott akkora változásokat a járvány, nem volt magas a betegszám. Én már ekkor is azt éreztem, hogy szokatlanul nagy szeretettel és

odafigyeléssel, munkatársaimmal összefogva ezeket a helyzeteket is mind meg tudtuk oldani.

Az őszi járványhullám új helyzetet teremtett. Újra jöttek a korlátozások, sokan megint az otthonukba szorultak. A munkahelyemen drasztikus változásokra volt szükség, a teljes klinikát járványkórházzá kellett alakítani. Kollégáimmal általános orvosi feladatokat kaptunk, elsősorban koronavírus-megbetegedésben szenvedő betegeket láttunk el. Eközben a munkatársaim egy másik része továbbra is pszichiátriai betegekkel foglalkozott. Ez egy hatalmas kihívás volt számunkra, de nem ennek az orvosi oldaláról szeretnék írni, hanem a szeretet munkájáról, amit ebben az időszakban megtapasztalhattunk. Fantasztikus volt látni, hogy összefogva mennyire erősek vagyunk, mennyit tudunk adni betegeinknek, hozzátartozóiknak és egymásnak. Számos kollégám vállalt teljesen önkéntesen rengeteg többletmunkát: ha szükség volt rá, estig bent maradtak, vagy váratlanul beugrottak, hogy helyettesítsék egymást. Más klinikákról kaptunk fiatal orvosokat és nővéreket, hogy segítsenek nekünk. A pszichológus munkatársak fogadták az aggodó hozzátartozók telefonhívásait. Hatalmas mennyiségű adomány érkezett a klinikánkra, hogy enyhítsék az osztályokon kezelt betegek nélkülözését és feszültségeit. Olyan helyekről jött a segítség, akikről korábban nem is tudtunk. Több munkatársam mozgósította régi ismeretségeit, ha valamilyen speciális eszközre volt szükségünk.

Fantasztikus élmény volt az Isten kegyelméből származó szeretet munkáját és az összefogást megtapasztalni a járvány idején!

Dr. Réthelyi János

Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas! (Lk 6,36)

Az év igéje kapcsán fölmerül bennünk, mi is ez az irgalom. Ritkán használt fogalom, s nehezen értelmezhető. Gyakran azonosítjuk a kegyelemmel. Tovább gondolásra, elmélkedésre álljon itt néhány gondolat, melyet magam is örömmel olvastam, s osztok meg.

Richard Lenski evangélikus teológus a következőket írja: „A görög *eleos* (irgalom) főnév mindig a bűn következményeként megnyilvánuló fájdalomra, nyomorúságra és ínségre irányul, míg a *charis* (kegyelem) magára a bűnre és vétékre. Az egyik enyhét hoz, a másik megbocsátást. Az első orvosol, gyógyít, segít, míg a második megtisztít és megújít. Ez a különbségtétel megvilágíthatja, miért nem várjuk el a bűnbánatot ahhoz, hogy segítségére siessünk egy embernek, aki nagy bajba

került. Az irgalom nem függ sem a hittől, sem a bűnbánattól – lásd *Irgalmas Samaritánus* –, és pont ez a keresztyénség különlegessége. Az irgalom a bűn következményeit orvosolja. Megszánja a bűnöst nyomorúságában, és enyhíteni próbálja a szenvedését. Ez nem a bűnre irányul, hanem a bűn miatti nyomorúságra. Amikor Jézus a hegyi beszédben azt mondja, hogy boldogok az irgalmasok, azokra gondol, akik enyhíteni próbálják az emberek nyomorúságát. Ebben benne van az irgalom érzése és az irgalom cselekvése. Ne keverjük tehát össze az irgalmat a bűnbocsánattal és a kegyelemmel. A kegyelemre és a bűnbocsánatra végtelenül nagy szüksége lesz annak, akinek a terhein most ideiglenesen könnyítettünk.”

Bencéné Szabó Márta

Eseménynaptár – 2021. Böjt–Húsvét

A járványhelyzetben is megtartjuk minden temp-lomi istentiszteletünket. Az egyéb hétközi és rendkívüli alkalmakat a helyzet alakulásától függően rendezzük meg. A közösségi alkalmakat a korlátozások fenntartásáig internetes konferenciabeszélgetés keretében szervezzük.

Kérjük, hogy kísérje figyelemmel honlapunk, illetve e-körlevelünk információit. Az e-körlevélre a budavar@lutheran.hu címen lehet feliratkozni.

Február 21.

Böjt 1. vasárnapja

Istentisztelet a szokott rendben

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

Február 24. szerda

19.00 – Fügefa – Középgenerációs interaktív hit-tan és közösségi alkalom

Február 25. csütörtök

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Február 28.

Böjt 2. vasárnapja

Istentisztelet a szokott rendben

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

19.00 – kAlap – Férfikör találkozója

Március 2. kedd

18.00 – Bibliaóra

19.00 – Presbiteri gyűlés

Március 4. csütörtök

18.30 – Sarokkő – Önismereti közösségi alkalom

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Március 7.

Böjt 3. vasárnapja

Istentisztelet a szokott rendben

9 órakor Budagyöngyén, 11 órakor a Várban szupplikáció. Hittudományi egyetemünk lelkész szakos hallgatója hirdeti az igét.

Adományokat a lelkészképzés támogatására gyűjtünk!

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

16.00 – Családos délután vagy séta

18.00 – Orgonazenés áhítat

Március 10. szerda

19.00 – Fügefa – Középgenerációs interaktív hit-tan és közösségi alkalom

Március 11. csütörtök

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Március 14.

Böjt 4. vasárnapja

Istentisztelet a szokott rendben

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

18.00 – Ifjúsági-zenés istentisztelet

19.30 – Fészekrakó kör – közösségi jegyesoktatás

Március 18. csütörtök

18.30 – Sarokkő – Önismereti közösségi alkalom

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Március 21.

Böjt 5. vasárnapja

Istentisztelet a szokott rendben

Egyházmegyei „szószékcsere” keretében *Jakab Béla* óbudai lelkész hirdeti az igét 9 órakor Budagyöngyén és 11 órakor a Várban.

Adományokat a Gusztáv Adolf Segélyszolgálaton keresztül rászoruló gyülekezetek javára gyűjtünk.

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

Március 24. szerda

19.00 – Fügefa – Középgenerációs interaktív hit-tan és közösségi alkalom

Március 25. csütörtök

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Március 28.

Böjt 6. vasárnapja – Virágvasárnap

Istentisztelet a szokott rendben

11.00 – Istentisztelet élő közvetítése a YouTube-csatornán

19.00 – kAlap – Férfikör találkozója

Március 29–31.

Nagyheti sorozat

Zsoltárok, amelyek Jézus szenvedéséről előre szóltak. A nagyhéten hétfőtől szerdáig 18.00 órakor nagy-heti sorozatunk lesz.

Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta* és *Bence Imre*

Április 1.

Nagycsütörtök

18.00 – Úrvacsorai istentisztelet a lábmosás liturgiájával. Igét hirdet: *Péter Zoltán*

Április 2.

Nagypéntek

Budavárban:

9.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

11.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

Élő közvetítés a YouTube-csatornán

18.00 – Igét hirdet: *Fabiny Tamás*

Budagyöngyén:

9.00 – Igét hirdet: *Fabiny Tamás*

Április 4.

Húsvét vasárnapja

Budavárban:

5.00 – Hajnali feltámadás liturgia. Igét hirdet: *Bence Imre*, utána húsvéti reggeli

9.00 – Igét hirdet: *Péter Zoltán*

11.00 – Igét hirdet: *Fabiny Tamás*

Élő közvetítés a YouTube-csatornán

18.00 – Igét hirdet: *Péter Zoltán*

Budagyöngyén:

9.00 – Igét hirdet: *Fabiny Tamás*

Április 5. Húsvéthétfeje

Budavárban:

9.00 – Igét hirdet: *Bencéné Szabó Márta*

11.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

Elő közvetítés a YouTube-csatornán

18.00 – *AZ ESTI ISTENTISZTELET ELMARAD*

Budagyöngyén:

9.00 – Igét hirdet: *Bence Imre*

Április 6. kedd

18.00 – Bibliaóra

19.00 – Képviselőtestületi gyűlés

Április 7. szerda

19.00 – Fügefa – Középgenerációs interaktív hit-tan és közösségi alkalom

Április 8. csütörtök

20.00 – Kisgyermekes szülők internetes beszélgetése

Április 9–11. péntektől vasárnapig Gyülekezeti hétvége Balatonszárszón

Áhítatok, izgalmas játékok,
közös éneklés, beszélgetések.

Előadást tart: *dr. Varga Gyöngyi*,
a Hittudományi Egyetem docense.

Szeretettel várunk minden korosztályt!

Jelentkezni lehet **2021. március 20-ig**

a Lelkészi Hivatalban vagy e-mailen, a jelentkezési lap kitöltésével. (budavar@lutheran.hu)

Az áprilisi és májusi alkalmakról a honlapon és az e-körlevélben tájékozódhatnak a testvérek.

Evangélikus műsorok a médiában

Március 28. vasárnap – Virágvasárnap

Duna Televízió, 11.00: Virágvasárnapi istentisztelet közvetítése Kelenföldről

Igét hirdet: *Dr. Gáncs Tamás*, igazgató-lelkész

Április 2. péntek – Nagypéntek

Kossuth Rádió, 10.00: Nagypénteki istentisztelet közvetítése Ózdról

Igét hirdet: *Tóth Melinda Anna*, a gyülekezet lelkésze

Június 27. – július 3.

Szeretetből – tevékenyen

*Nyári tábor családok, hittanos
gyermekek és fiatalok részére*

Helyszín: Nagybörzsönyi Ifjúsági Tábor
Nagybörzsöny, Völgy u. 54.

Ha valaki családjával nem teljes hétre érkezne,
akkor lehetőség van külön vendégházat
vagy szobát bérelni a faluban.

A tábor részleteiről később adunk tájékoztatást.

Badacsonyi vendégház

Az Egyházközség tulajdonában lévő badacsonyi Márk Zarándokház idén is lehetőséget nyújt a gyülekezet tagjainak, szolgálattevőinek a feltöltődésre, rekreációra. Házaspárok, családok vagy kisebb csoportok (2-4 fő) testi-lelki felüdülését segíti ezzel gyülekezetünk.

A zarándokház a fűtési szezon végétől október végéig vehető igénybe. A jelentkezéseket írásban kérjük leadni, megjelölve a tervezett érkezési és elutazási időpontokat. A szállásfoglalás nem időrendi sorrendben történik. Az érdeklődőket május 20-án tájékoztatjuk arról, miként tudják a zarándokházat igénybe venni.

Érdeklődni *Bencéné Szabó Márta* lelkésznel lehet (tel.: +36-20-824-3057), az írásos jelentkezéseket pedig a marta.bencene.szabo@lutheran.hu e-mail címre vagy személyesen kérjük eljuttatni. Jelentkezési határidő: 2021. május 19.

Cselekvő szeretet

Gyülekezetünkben régóta hagyomány, hogy a húsvét előtti hetekben, böjt idején meglátogatjuk rászoruló idős testvéreinket, és ajándékkal kedveskedünk nekik. **Március 9-étől** lehet átvenni a szeretetsomagokat a Lelkészi Hivatalban, munkaidőben vagy lelki alkalmak után. A járványhelyzetre való tekintettel most a fiatalokat és a középgeneráció tagjait kérjük meg, segítsenek eljuttatni ezeket az ajándékokat idős testvéreink otthonába.

Minden segítséget köszönünk!

Bajnóczi Ilike +36-20-824-5375

Közlemény

Számos esetben kérnek a testvérek a Lelkészi Hivaltaltól illetve a lelkészeiktől egyházi ajánlásokat – egyházi oktatási intézményekbe történő felvételi, egyházi állás, egyházi nyaraltatás kedvezőbb elbírálása érdekében. Tisztelettel jelezzük, hogy 2021 januárjától kezdődően csak azoknak állítja ki a Lelkészi Hivatal az ajánlólevelet, akik a gyülekezet életét egyházfenntartói járulékkal támogatják.

Gyülekezetünk nem szabályozta az éves egyházfenntartói járulék mértékét.

Köszönettel fogadunk minden támogatást!

Személyes, de töredékes visszatekintés – 35 éves a Testvéri Szó

Előttem van egy névsor. Tizenkilenc kedves ember neve. Nem osztálytábló ez, nem is családi fotó, mégis mindegyik a testvérem. Különböző korúak, lelkészek és egyházunk elkötelezett nem-lelkész szolgálattevői. Élők és már előrementek. A lelkészek között én voltam a legfiatalabb. Nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy bekerülhettem ebbe a kis csoportba, egyházunk – talán túlzás nélkül mondhatjuk – első, szervezett reformmozgalmának közösségébe, a *Testvéri Szó* megújulást szorgalmazó reformirat aláírói közé.

Visszatekintésemet indíthatnám a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) 1984-es budapesti nagygyűlésével. Tudom, hogy sokkal előbb elkezdődött már valami érlelődés, amely a diktatúrát kiszolgáló egyházvezetéssel szembeni elégedetlenségből fakadt. Az euforikusnak tervezett világgyűlés mesterségesen felpumpált örömet lassan járta át a hír, hogy Dóka Zoltán hévízgyörki lelkész levelet írt az LVSZ vezetőségének, melyben a hazai egyházi viszonyokról és az itt kötelező egyházi ideológiává vált diakóniai teológiáról írt kritikai hangon. S bár egyházunk akkori vezetése, az éppen LVSZ-elnökké választott Káldy Zoltánnal az élen, párbeszédet ígért a felvetett kérdésekről, azokról nem indult el érdemi dialógus.

Így nem csoda, hogy Dóka Zoltán és Ittész Gábor győri lelkész kezdeményezésére megszerveződött egy közösség, hogy az elmaradt párbeszéd generálásán tevékenykedjen egyházunk megújulásáért. 1985 novemberében találkoztunk először – mi, a személyes megszólítással meghívottak – Fóton, a Zászkaliczky család házában. Egytől egyig ismertük egymást, de csak ott lett nyilvánvalóvá, hogy a szervezők kiket hívtak meg. Az egyház küldetéséről szóló két előadás után arra terelődött a figyelem, miként lehetne leghatékonyabban felrázni egyházunk vezetését. A következő hónapokban két csoportban folytattuk a munkát. A fiatalabb korosztály radikálisabb volt: több, a társadalmi étellel kapcsolatos gondolatát is megfogalmazta. A másik csoport sokkal inkább a teológiai alapok tisztázását érezte fontosnak. Szinte érezhető volt, hogy a két javaslatot mi aligha tudjuk egy irattá formálni. Ezért ezek felhasználásával Dóka Zoltán fogalmazott meg egy egységes iratot, melyet végül a 21 résztvevő közül 19-en elfogadtunk és alá is írtunk 1986. március 17-én. Az aláírás körülményeit befolyásolta Káldy Zoltán megbetegedése. Végül úgy döntöttünk, hogy a püspök súlyos betegsége ellenére átadjuk a *Testvéri Szó* nevű iratunkat egyházunk vezetőinek, hisz úgy éreztük, itt nem személyes kérdéssről van szó.

Érthető, hogy a *Testvéri Szó* nem kapott sajtónyilvánosságot. Egyházunk vezetői és az Állami Egyházügyi Hivatal részéről először hallgattak, majd „burkolt” támadás indult az aláírók és az irat tartalma ellen. Az esperesi értekezlet, majd a lelkészi munkaközösségek is elkezdtek vele foglalkozni, de egyházunk vezetői és a középvezetői réteg hitet tett az akkori társadalmi berendezkedés, a kommunista állammal között egyezmény és a diakóniai teológia megingathatatlansága mellett.

Közben – és erről sem szabad megfeledkeznünk – társadalmunkban a peresztrojka és a glasznoszty jegyében egyre hangosabbak lettek a társadalmi, ideológiai váltást követelő hangok is. Így egyházunk akkori vezetése – elsősorban a nyugati egyházi megnyilvánulásokkal szemben – azzal operált, hogy a *Testvéri Szó* reformirat okafogyottá vált, mert a legtöbb benne felvetett kérdéssel már a hivatalos egyházvezetés is foglalkozik. Az egyházvezetés – Dr. Nagy Gyula püspökkel az élen – azzal is igyekezett az aláírók közösségét megosztani, hogy csak egy négyfős delegációval kezdett el tárgyalni. 1987 áprilisában Dr. Nagy Gyula még helyettesével, Szebik Imrével együtt fogadta a *Testvéri Szó* aláíróit a budavári lelkészi hivatalban. (A hivatalban, amelyben én napjainkban a napi munkámat végzem!) De ezt követően érezhetően két ágra szakadt az ügyet képviselők csoportja. Koczor Miklós lakásán többször találkoztunk, kik úgy éreztük: a beindult változások tartalmi kérdéseiről jó úgy higgadt eszmecsere folytatni, hogy a saját helyünkön, a saját pozíciónkban tudjuk azt képviselni – támogatva azokat, akik a rendszerváltozás pirkadatakor az egyházvezetés felelősségét kapták. A másik csoport pedig nagyobb szervezéssel eljutott a *Kiáltó Szó* című reformirat megfogalmazásához, amelyről nekem nem tisztem írni.

Meglátásom szerint a *Testvéri Szó* olyan folyamat elindítója lett, amely jó alapot szolgáltatott a rendszerváltozás előtti reformok megindításához, a későbbi egyházi fórumok megszervezéséhez, és azon szerveződések létrejöttéhez, melyek a rendszerváltozás folyamán egyházunk életének megelevenedését is szolgálták (Ordass Baráti Kör, MEVISZ, Zsinat).

Amikor 35 év távlatából újra elolvasom ezt az iratot, vallom, hogy ma is el tudom fogadni minden szavát. Örömmel tölt el, hogy sok célkitűzés megvalósult az említettek közül. Az egyház legfőbb kincséről, az evangéliumról vallott sorai – lutheri alapokon – hitvallásos erőforrásaink lehetnek. Viszont szomorúsággal tölt el az, amiben azóta sem történt lényegi változás. A legnagyobb elmaradást abban látom, hogy a mára túldimenzionált intézményi rendszerben sokszor újra másodlagos szerepet kapnak a gyülekezetek. Nem lett egyszerűbb és észszerűbb egyházunk szervezeti felépítése. Nem valósult meg, hogy az egyházi vezetők megválasztása visszahívhatóan történjék. Még ma sem a gyülekezeti munka felől alakulnak a közegyházi tevékenységek, és még ma sem keressük a „bomló népegyházi keretekből új életformák felé vezető utakat”.

Ezekért a fontos ügyekért ma újra testvéri szóval kellene megszólítani egész egyházunk népét! Mert nem olyan beszélgető egyházra van szükség, amelyben az elhangzott szavak után nincs változás, hanem olyan testvéri közösségre, amelyben a közös beszélgetések új dimenziókat teremtenek és nyitnak meg!

Bence Imre

(A *Testvéri Szó* teljes szövege az *Ordass Lajos Alapítvány honlapján* olvasható. A cikk átvétel a *Dunántúli Harangszó* 2021. március-áprilisi számából.)

Az utolsó élő szó

110 éve született és 50 éve, 1971 májusában hunyt el a gyülekezet volt lelkésze, Várady Lajos. Egy novellarészlettel emlékezünk rá. A teljes írást az 1970. december 20-án megjelent Evangélikus Élet közölte. 2021. május 16-án istentisztelet keretében is megemlékezünk róla.

Ballagtam, bandukoltam az utcán, az akkor még vidám, napfényes utcán, a Mártírok útján, szürke házak és szürke falak mellett. Ballagtam a Széna tér felé a sokadalomban, emberek között, akik mind elindultak valahonnan és siettek valamilyen cél felé. Ez volt bennük az egyetlen egység ebben a sokféleségben, emberi tarkaságban, összeviszszaságban, egymás kerülgetésében. Jó volt nézni őket és bennük a mozgást, az egyik erre, a másik amarra és mindez mégis összefüggött egymással, valahol kijött az eredmény, az ember élete és a közössége.

Elöttem néhány méterre, kissé oldalt, egy idős szürke kabátos férfi ment, majd kezét a falnak támasztotta, oda is dőlt, keresett valamilyen pontot, ami megfogható, ami biztos, de nem talált. Akkor háttal nekiesett a falnak és reám nézett, arra, aki legközelebb állt hozzá, az egyetlenre, akiben társat talált. Fehérré vált az arca, majd egész testével a falnak dőlve lassan lefelé, mindig lejjebb ereszkedett aszerint, ahogyan elfogyott benne az erő. Nem tudtam magam sem visszatartani, ahogyan utána kaptam, arca közel volt az enyémmhez és akkor hallottam a szót, az élet utolsó szavát, amit még ki tudott mondani: „Kenyér...”

Talán kenyérért ment a Retek utcába, a napfényes, vidám utcán az emberi sokadalom közepette, amikor összeszorult a szíve. Talán azzal a szóval akart valamit magyarázni, indokolni valamilyen megfejtés akart lenni másnak, aki hallja. Ki tudja? Elvitték.

Akkor gondoltam arra, hogy ha valamiképpen időt kapnék erre és erőt és választhatnék a szavak között, csak pár rövidke szót, ami nem több egy sóhajtásnál, mit választanék?

Első gondolatom volt a FELESÉGEM.

Joga is van hozzá és szív szerint is jár neki. Eddig is több mint 30 éve hordoz engem, mint nehéz terhet, mindenféle bánatomat mindig reá raktam. Zsákutcákból mutatta vissza, kifelé az utat és reám pazarolta a reménység és újrakezdés minden szépségét.

Azután LEÁNYAIMra gondoltam. Talán megtelne a szívük örömmel a bánatban, ha említeném a nevüket. De melyikét?

Vagy a legidősebb UNOKÁM? Aki most már lobogó hajjal fut, mert ő már elfelejtette, hogy milyen sokáig cipelte a súlyos gipszet csípőficam miatt, de mi sokszor látjuk a képet ma is?! Persze hogy nem értené, miért éppen ő, mert még se az

életet, se a halált nem érti, de egyszer talán felötlene benne, később, hogy mit jelent az utolsó szó és utolsó név...? Vagy inkább kellene választanom a legkisebbet, aki maga a mosoly, a játék, az öröm, az elégedettség és akivel már annyi közös, huncut kis játékunk van? Vagy melyiket válasszam a négy közül?

S akkor jutott eszembe ANYÁM.

Már régen nincs közöttünk. De mégiscsak ő adott életet, ő volt az az egyszerű asszony, aki mérészen mert álmodozni felőlem és eldöntötte sorsomat akaratával s lettem, aki vagyok, mert ő volt a kezdet számomra. Amikor még mezítlábas gyerkőc voltam, klott nadrágban és kis trikóban, hányszor beleültetett a papa által pirosra festett talicskába és tolt lefelé a Gábor utcában.” Majd egyszer én ülök bele és te fogsz engem így tolni.” – mondogatta és soha, soha nem került sor erre. Az utolsó szót jaj, de megérdemelné...

És a PAPA? Aki nehéz ujjával is játszott kis feles hegedűmön és aki olyan csodálatosan tudott harmonikázni?

És a jó MUNKATÁRSAIM? Mindazok, akiknek ez lenne a legeslegutolsó ajándék, ez az utolsó szó, mert együtt voltak velem számtalan küzdelemben, túrték idegességemet és szétszórtságomat?

Nem! Nem tudtam választani...

Ha választok egyet, bántom a másikat, a többi. Pedig az utolsó szó legyen olyan, ami szép, ami a búcsúzásban összeköt, amiben minden benne van és mindenki, akinek halálával tartozom.

Följebb kell menni...

Így jutottam vissza a gyerekkorom óta életem kísérő imádság kezdetéhez.

„Jövel Jézus...!”

Kicsi gyerekimádság, örök adventi könyörgés: „Jövel Jézus...!”

Jézus! – mindenség, csodák világa, titok, ember, könny, kenyér, bűnbocsánat, új élet, Ige és igehirdetés, értelem, fantázia, szeretet, csöndes órák, gyülekezet, templom és testvérek. MINDEN és MINDENKI, amiért és akiért halálával tartozom, mert Ő állította őket mellém a NAGY TERV szerint, apát és anyát, feleséget és leányokat, vőket és unokákat, munkatársakat és barátokat. Ő adta az utat, sokak, mások gondját, kevesek örömét, muzsikát és lármás utcát, a ravaszokat és az őszintéket, és vigaszt a fájdalom és halál ellen. Ő adta a kezdetet, azt a valahonnan, ahonnan indulni kellett. És kezében a befejezés is.

„Jövel Jézus...!” – legyen ez az utolsó élő szó!

És ha mégsem az lesz?

Akkor is tudjátok Ti mind, akik ezt elolvastátok, bármit is mondok, én ezt akartam mondani...

Várady Lajos

Krisztushoz kötödni és szeretetét gyümölcsozni Ökumenikus imahét a Budavári Templomban

Idén a járványügyi korlátozások miatt az online térben tanácskozva egy rövidített, négynapos imahét mellett döntöttek a Budapest I. kerületi keresztény felekezetek vezetői.

Vasárnap jeles vendéggel kezdhettük a sorozatot: budagyöngyei kápolnánkban és a Várban rendezett fő istentiszteletünkön is *Marton Zsolt* váci megyéspüspök volt vendég-igehirdetőnk, aki *Fabiny Tamás* püspökünk meghívására jött közénk. Szívhez szóló igehirdetésében saját maga által készített fali keresztjét is bemutatta, amelyen a korpusz egy szőlővessző göcsörtös hajlata volt, emlékeztetve a megváltó és életet adó Jézusra. Így szólt arról a Krisztusról, akivel mi is csak élő közösségben vagyunk képesek igazán élni és jó gyümölcsöt teremni. Jézus felhívása volt ugyanis az idei ökumenikus imahét jelmondata: „*Maradjatok meg szeretetemben, és sok gyümölcsöt teremtek.*” (Jn 15,5-9)

Az istentisztelet után, egy kis vendéglátás során a lelki vezetők eszmét cserélhettek egyházaink képzési munkájáról.

Hétfőn, kedden és szerdán este hat órára már a kerületi papok, lelkészek és szerzetes testvérek gyülekeztek nálunk, hogy a grandchampi-i nővérek által megírt liturgiával együtt szolgálhassunk és tehessünk bizonyosságot Jézus mindannyiunkat megtartó szeretetéről.

Hétfőn este *Illés Dávid* budai református esperes hirdette az ígét, aki a Krisztushoz mint szőlőtőhöz való kötődésről, és annak a keresztények életében betöltött kulcsfontosságú szerepéről szólt. Kedden este *Péter Zoltán* budavári evangélikus lelkész beszélt arról, hogy eddigi élete folyamán hol és miként találkozott az egyes felekezetek képviselőin keresztül Jézus lehajló, befogadó és szeretetközösséget teremtő lelkületével, amelynek öspéldáját ő Jézus tanítványai közötti lábmosásának megrendítő cselekményében látja. (Jn 13)

Szerda este *Tampu-Ababei József* plébános (Vigassy Mihály krisztinavárosi utódja) szólt közöttünk arról a szenvedélyes szeretetről, amellyel válaszolhatunk Isten minket Krisztusban kereső szeretetére. József testvér moldvai csángó származású, tehát mondhatjuk, hogy színekatolikus vidéken nőtt föl. Ennélfogva szólt arról is, hogy számára eleinte távoli gondolat volt az ökumené, de szolgálati évei folyamán – más felekezetű hívekkel találkozáskor – egyre inkább átértékelte és most már maga is tanúsítja Isten gyermekei és a Krisztus békességét hordozók testvériségét.

Budavári templomunkban újra találkozhatott református, római katolikus, görögkatolikus, kapucinus és ferences szerzetességhez kötődő közösségi tag, és persze evangélikus tradícióban élő keresztény is. Az utolsó napi alkalmon áldásosztásra is adtunk lehetőséget: aki kijött az oltárhoz, letehetett „élete mécsesét” az asztalon szimbolikusan megjelenített „Isten tenyerébe”, és ezután igei áldást kérhetett egy katolikus paptól vagy egy református lelkésztől.

A gyülekezeti tagok és a szolgálattevők, ha nem is kézfogással, de az annál sokkal fontosabb krisztusi békesség jókívánságával köszöntek el egymástól a templomajtóban, annak reményében, hogy jövőre egy teljes héten át, biztonságosabb körülmények között találkozhatunk. Addig is igyekezzünk Krisztussal közösségben maradni és tanulni, hogy sok jó gyümölcsöt teremhessünk.

Lelke által ő tartson meg minket magánál, és növelje szeretetünket!

Péter Zoltán

Békefi Pál

A Te árnyékod

*Kezem kinyújtom: meg nem foghatom.
Kialtok: szómra visszhang nem felel.
Nézek a fénybe: nincs sehol nyoma.
Megyek utána, mégsem értem el.*

*De hogyha alvó hitem ébredez,
És látni tud, mint próféták szeme:
Hazafelé vezető ösvényen
Árnyékot ad a fénynek Istene.*

*A te árnyékod gyógyít, bűnt temet,
Pogány hitet tesz, lator élni kezd,
Ha ráborul összetört szívükre
A Te árnyékod, a véres kereszt!*

Búcsú egy nürnbergi baráttól

Nemrég kaptuk a szomorú hírt, hogy Gerhard Schorr, a nürnbergi St. Sebald testvérgyülekezetünk nyugdíjas első lelkésze befejezte földi szolgálatát és életútját. Testvértől, baráttól búcsúzunk.

Pedig első találkozásunk kissé zavarba ejtő volt. Amikor Gerhard megkezdte szolgálatát, mi is részt vettünk a beiktatási istentiszteleten és az azt követő ünnepségen. Bemutattak minket egymásnak, de úgy tűnt, hogy nem foglalkozik velünk. Nem is beszélgettünk, és azzal a benyomással jöttünk haza Nürnbergből, hogy nem ő lesz az, akivel tovább tudjuk építeni a testvérgyülekezeti kapcsolatokat.

Azután egy év múlva újra Nürnbergben jártunk a gyülekezet ünnepén. Meglepetésére Gerhard azonnal „lecsapott” ránk, otthonukban látott vendégül. Majd az egyik közös vacsoránál bevallotta, mennyire sajnálja az egy évvel azelőtti közömbösségét. Elmondta, hogy megzavarta őt a beiktatás, a sok résztvevő, és akkor még azt sem tudta, hogy St. Sebald és Budavár már régóta kapcsolatban vannak egymással. Csak később lett világossá mindez számára. Ettől kezdve megkülönböztetett figyelemmel volt irántunk.

Hát így kezdődött egy barátság és egy keresztény testvéri viszony. Az évek során sokszor találkoztunk. Hol Nürnbergben, hol Budapesten. Hol én prédikáltam a nagy nürnbergi dómban, hol ő a mi St. Sebaldhoz mérten jóval kisebb budavári templomunkban. Nagyon sokat beszélgettünk. Gerhardot érdekelte a magyar evangélikus egyház és gyülekezetünk

élete, de érdeklődéssel figyelte Magyarország politikai, társadalmi életét is. Örömmel ismerkedett Budapesttel és a magyar vidékkel is. Azután amikor náluk jártunk, viszonzásul ő is bemutatta Nürnberg nevezetességeit és a bajor táj szépségeit. Hálás vendég és szívélyes vendéglátó volt.

Többször találkoztunk gyülekezeti csoportokban: presbiterek és ifjúsági csoportok számára szervezte, menedzselte a látogatásokat, a közös alkalmakat. Figyelme mindenre kiterjedt: arról sem feledkezett meg, hogy más a két gyülekezet gazdasági helyzete, ezért diszkrétan támogatást is nyújtott gyülekezetünknek. Úgy tudta ezt tenni, hogy nem volt leereszkedő, és nem hozott minket zavarba. Közvetlensége, vidámsága, természetessége felülemelkedett a hivatalos és formális kapcsolaton – ezt erősítette felesége, Heidemarie is. A náluk töltött napok, a közös reggelik, vacsorák, az ezeket követő beszélgetések során előkerültek hivatalos és személyes, teológiai és családi témák is.

Utolsó találkozásaink a nyugdíjba vonulás apropóján voltak. 2014-ben én vettem részt a búcsú istentiszteletén, 2015-ben Gerhard jött el Budavárba. Tervezték: most már lesz több idejük, hogy Heidemarieval egy igazi nagy magyarországi nyaralásra jöjjenek – a lassan eluralkodó betegség azonban áthúzta a terveket. Most már végleg.

Isten öleljen békességében, Gerhard; Isten gyógyítsa a sebet, Heidemarie!

Balicza Iván

Kedves Testvérek!

Az idei már a második év, hogy furcsán, aggodalommal telve várjuk húsvét ünnepét. Hónapok óta sok a bizonytalanság életünkben. Istentiszteleti és gyülekezeti közösségeink szerető erejét is új formában éljük: van, aki személyesen, a távolságtartás szabályait betartva; van, aki távolból a virtuális világ csatornáin keresztül. Azért, hogy ez lehetséges, hála és köszönet lelkészeinknek és minden segítő szolgálattevőnek. Ebben a felfordult világban még tisztábban, talán új értelmet is nyerve szólnak hozzánk Pál apostol szavai:

„Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. Mert meg van írva: »Véget vetek a bölcsék bölcsességének, és az értelmesek értelmét semmivé teszem.« Hol a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világ vitázója? Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét? Mivel tehát a világ a saját bölcsességében, tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket. És miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a

zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt az Isten ereje és az Isten bölcsessége. Mert az Isten »bolondsága« bölcsőbb az emberek bölcsességénél, és az Isten »erőtlensége« erősebb az emberek erejénél.” (1Kor 1,18-25)

Húsvétra várakozva éljük meg gyülekezetünkben ezt az erőt: induljunk el, szólítsuk meg egymást! Ma egymás megszólítása, hívogatása még sürgetőbb és elemibb igényünk, hiszen sok hónapja részben vagy teljesen bezárva éljük életünket. Mégsem érzem, hogy ettől kevesebb lenne közösségünk, lelki életünk – csak más. Ha keressük és naponta figyeljük az Úrtól kapott ígét, üzenetet, már nem is olyan nehéz alkalmazkodni az új körülményekhez. Mindazt, amit az igéből kapunk, már észrevétlen könnyedséggel adjuk tovább. Hála azért, hogy ezen az úton sem vagyunk egyedül.

Ez adjon biztonságot és bizonyosságot húsvét ünnepére készülve!

*Heinczinger Orsolya
felügyelő*

Hírek

- November 29-én, advent 1. vasárnapján a Budavári Önkormányzat online koncertjén *Bence Imre* igei gondolatok kíséretében gyűjtotta meg az adventi koszorú első gyertyáját a városházán.
- Advent során elkészült a templomunk közvetítő-rendszere *Mandácskó Zoltán* és *Takács László* testvéreink tervezése és kivitelezése révén. Az áldozati vasárnap adományait felhasználva jó minőségű élő adásokat tudunk biztosítani minden alkalmunkról, illetve egy nyolc főből álló közösség szerveződött, hogy minden vasárnap zavartalan legyen a közvetítés. Az első online alkalom december 20-án volt.
- December 20-án szentelte fel kápolnánk új oltárát *Fabiny Tamás* püspök. Az új oltár *Tóthmátyás Edít* tervei alapján készült *Sziráki Gábor* asztalos kivitelezésében. A német istentisztelet liturgiájában *Fabiny Tamás* mellett *Barbara Löttsch* és *Péter Zoltán* lelkészek szolgáltak.

- December 20-án rendhagyó ünneplésre hívtuk a családokat. A résztvevők öt állomáson – a Bécsi kaputól a kápolnán át, a barlang megjárása után a betlehemesnél megállva – kísérelték végig Jézus születésének történetét, míg végül a templomban részesültek személyes áldásban, s kapták meg a gyermekeknek szánt karácsonyi ajándékot. Köszönet a szervezésért a hitoktatóknak és az önkéntes fiataloknak!
- Január 7-én *Bence Imre* internetes konferencia keretében részt vett egyházunk vezetőképzőinek megbeszélésén.
- Az egyházköztség és a Hittudományi Egyetem között megállapodás született arról, hogy *Sárik Eszter* másoddiplomás lelkészképzésben részt vevő hallgató *Bence Imre* irányítása mellett gyülekezetünkben végezheti gyakorlatát.
- Január 17-én *Marton Zsolt* váci megyéspüspök volt Budagyöngyén és Budavárban vendég-igehirdetőnk, aki *Fabiny Tamás* meghívására érkezett közénk az ökumenikus imahét nyitónapján. Az istentisztelet után testvéri közösségben beszélgethettünk vendégünkkel az egyházi fejlesztések lehetőségéről és a lelkészképzés formáiról.
- Január 18–20-ig tartottuk meg az idei ökumenikus imahetet rövidített formában; lásd részletes írásukat.
- Január 31-én, az istentiszteleten emlékeztünk korábbi felügyelőnkre, *Dr. Pócze Tiborra*, akit négy éve szólított el közülük az Úr. Istennek adunk hálát, hogy hosszú évekig közöttünk szolgált mint presbiter, mint jogtanácsos, és végül mint felügyelő. Hatvanhat évesen, 2017. január 30-án szólította el közülünk Isten.

Felhívjuk beteg vagy idős testvéreink figyelmét, hogy akik szeretnének otthonukban úrvacsorával élni, telefonon vagy a gyülekezeti honlapon, a szolgálatok/látogatás menüpont alatt található űrlapon keresztül egyeztetethetnek időpontot, és a lelkészek szívesen meglátogatják őket.
Telefon: +36-1-356-9736 (hétfőtől-péntekig 9–13 óra között), vagy <http://budavar.lutheran.hu>

Kedves Testvérek!

Az elektronikus levélcímmel rendelkező testvéreket kérjük szeretettel, hogy jelezzenek vissza: továbbra is postán kéri a Budavári Hírmondót, vagy szívesen fogadják az e-mail címükre. Az elektronikus úton történő továbbítás gyorsabb és olcsóbb. Igaz ugyan, hogy több esetben a tömegesen elküldött levelek „visszapattanhatnak”. Kérjük azt is jelezzék, ha az elmúlt időszakban se postán, se e-mailen nem kaptak Hírmondót. Együttműködésüket köszönjük!

A lelki töltökezéshez továbbra is ajánljuk a honlapunkon megjelenő istentisztelet-közvetítéseket és bibliaórákat, hang- és képanyagokat. Kérjük, hogy akinek van e-mail címe, az ossza meg velünk, és ha eddig nem tette, járuljon hozzá, hogy a budavar@lutheran.hu levelezőlistára felvegyük. Akinek nincs internet-elérhetősége, kérjük telefonon tájékoztasson minket, ha írott igehirdetésre van szüksége.

Lelkeszi Hivatal

1014 Budapest I. ker. Táncsics M. u. 28.

Samu Piroska irodavezető

Kövesy Emese gazdasági vezető

hétfő-péntek: 9.00-13.00

telefon: +36-1-356-9736

mobil: +36-20-387-9572

weblap: <http://budavar.lutheran.hu>

e-mail: budavar@lutheran.hu

Bence Imre – igazgató-lelkész

Fogadóóra: kedd 15.00-18.00; péntek 9.00-12.30

e-mail: imre.bence@lutheran.hu

Bencéné Szabó Márta – lelkész

Fogadóóra: szerda 9.00-13.00

Péter Zoltán – lelkész

Fogadóóra: kedd 9.00-13.00; csütörtök 9.00-13.00

e-mail: zoltan.peter@lutheran.hu

Dr. Fabiny Tamás – püspök

e-mail: tamas.fabiny@lutheran.hu

Budavári Hírmondó

az Egyházköztség tájékoztató hírlevele

Olvasó-szerkesztő: Váradai Adél

Tördelés: Hegyi András

Korrektor: Schneller Erika

Grafika: Konczos Éva rajztanár-festőművész

Felelős kiadó: Bence Imre igazgató-lelkész

Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.